

*М.Л. Гончарова, канд. екон. наук, доц.,
О.А. Розкошна, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"*

РОЛЬ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Вагому роль у формуванні об'єктивних передумов стійкого розвитку економіки України та її регіонів відіграє ефективність процесу іноземного інвестування.

Іноземні інвестиції мають велике значення для економіки країни, що їх одержує, оскільки вони забезпечують ефективну інтеграцію національної економіки у світову завдяки виробничій та науково-технічній кооперації, слугують джерелом капіталовкладень, причому у формі сучасних засобів виробництва, залучають вітчизняних підприємців до впровадження передового закордонного досвіду, сприяють поширенню інновацій, запозиченню найкращої ділової практики розвинутих країн, збільшенню продуктивності праці та підвищенню доброту населення.

Так, загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України за станом на 1 січня 2008 р. становив 29 млрд. 489,4 млн. дол. США, що на 36,5 % більше порівняно з 2007 роком.

За I квартал 2009 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 1 175,5 млн. дол. США прямих інвестицій. Чистий приріст іноземного капіталу в I кварталі 2009 р. становив 819,5 млн. дол. США, що на 75,6 % менше приросту у I кварталі 2008 р. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій на 01.04.2009 становив 36 526,6 млн. дол. США, що на 2,3 % більше обсягів інвестицій на початок 2009 року. У середньому на душу населення України припадає всього 792,7 дол. США іноземних інвестицій, що значно менше, ніж, наприклад, у країн-сусідів (у Польщі – 3 300 дол. США, в Болгарії – 2 700 дол. США). За I квартал 2009 р. інвестиції надійшли зі 125 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, які формують понад 81 % загального обсягу прямих інвестицій, входять Кіпр (21,6 % від загального обсягу інвестування), Німеччина (17,6 %), Нідерланди (9,2 %), Австрія (6,7 %), Сполучене Королівство (6,2 %), Російська Федерація (5,8 %), США (3,8 %), Віргінські Острови, Британські (3,7 %), Швеція (3,4 %), Франція (3,3 %).

Актуальною щодо вкладання іноземних інвестицій залишається фінансова сфера, в якій зосереджено 20,4 % від загального обсягу інвестицій.

Інвестиційно привабливими залишаються підприємства, що належать до функціональної складової інфраструктури інвестиційного ринку, а саме: фірми-ріелтери, консалтингові, інжинірингові компанії та інші (10,5 % від загального обсягу інвестицій); підприємства торгівлі; з ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 10,3 %; будівельні підприємства – 5,4 %. На підприємствах промисловості зосереджено 22,3 % загального обсягу інвестицій (зокрема й на підприємствах переробної промисловості – 18,9 %, добувної – 3 %). Серед галузей переробної промисловості найбільші обсяги інвестицій зосереджені на підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (4,7 % від загального обсягу інвестицій), металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (3,7 %), машинобудування (2,8 %), хімічної та нафтохімічної промисловості (2,7 %).

Незважаючи на позитивні зрушення, інвестиційний клімат України є недостатньо сприятливим. На практиці іноземці-інвестори стикаються з неймовірними труднощами, намагаючись вкласти капітал в українську економіку. Недосконале правове поле, наявність бюрократичних перепон у здійсненні комерційної діяльності, невідповідність більшості вітчизняних компаній стандартам ведення бізнесу, які прийняті на Заході, відсутність чітких перспектив розвитку та інші фактори гальмують процеси іноземного інвестування в Україні.

Сучасна світова економіка успішно розвиватиметься тільки за умови залучення іноземного капіталу. Більшість країн світу активно інвестують свої кошти в економіку інших країн, отримуючи відповідний дохід. Відсутність належної діагностики як вітчизняного, так і світового інвестиційного ринку, несприятливість інвестиційного клімату можуть стати причиною кризових явищ у розвитку країни.

Вважаємо, що процес підвищення ефективності інвестиційної діяльності в економіці України потребує комплексного підходу насамперед з боку державних інституцій у визначенні нормативно-регулюючих основ інвестування, чіткої інвестиційної політики з відповідними механізмами реалізації як на державному, так і регіональному рівнях.